

ЖЫНЫСТЫҚ ҰРЫҚ

Заманауи әлемде сүт өндіретін кәсіпорындар аз шығынмен малдан көп пайда алуға тырысады. Сүтті тиімді өндірудің негізі емізетін табынның көбею көрсеткіштерін тұрақты жоғары деңгейде ұстау болып табылады. Сүтті малды қолдан ұрықтандыру бір өндірушіден 1000-нан астам ұрпақ алуға мүмкіндік береді. Құнды өндірушілерден ұрпақтардың максималды санын алудың қажетті шарттарының бірі - олардың ұрықтарын ұтымды пайдалану.

Қазіргі уақытта сиырдан қандай ұрпақ алу туралы мәселені жыныстық тұқымның арқасында мүмкін болатын ұрпақтардың жынысын реттеудің өте қарапайым және заманауи әдісімен шешуге болады.

Жыныстық тұқым-бұл тұқымдық бұқалардың ұрығы, жынысы бойынша бөлінеді (X - немесе У хромосомалар), X хромосомаларынан әйел ұрпақтары, ал Y хромосомаларынан еркек туады. Әлемде өндірістік жағдайларда тұқымдық бұқалардың ұрығын жынысы бойынша бөлу әдісін қолдана бастаған Cogent компаниясы (Ұлыбритания) бірінші болып табылады (1999 ж.). Шетелде жыныстық бөлінген ұрықты коммерциялық пайдалану 2000 жылдан басталды. Шәует жасушасы (Сперматозоидты) бөлу технологиясын қолдану X немесе Y хромосомасы бар ұрық жасушаларының 92% - на дейін фракцияларды шығаруға мүмкіндік берді.

Жыныстық шәует алу әдісінің негізгі патент иесі американдық Sexing Technologies, Navasota, Texas фирмасы болып табылады.

Жынысы бойынша бөлінген тұқым жануарлардың бүкіл тобында пайдаланылмауы керек, тек табындағы ең құнарлы жануарлардың ішінен таңдалған, ұрықтануы мүмкін және тұқымның құнын барынша өтейтін жануарларға. Мұндай сараланған тәсілді қашарларға да, сиырларға да қолдануға болады. Оны жүзеге асыру үшін Сіз әртүрлі категорияларды қолдана аласыз, мысалы, жыныстық тұқымды қолдансаңыз: 1. Тек бірінші немесе бірінші және екінші ұрықтандыру үшін.

2. Қонымдылығында міні жоқ жануарларға.

3. Қыздарының ұрықтануы жоғары бағаланған бұқалардан алынған сиырларда немесе қашарларда.

4. Денсаулығына байланысты мәселелері жоқ жануарларға (хромат, мастит және т.б.).

5. Қашарлар бола тұра, бірінші рет тиімді ұрықтандырылып, еш қиындықсыз бұзаулағандарға.

Ұрықтандырудың жақсы нәтижелерін алу үшін оны аулау басталғаннан кейін 12 сағаттан кейін жүргізу керек. Сондай-ақ, тұқымға қатысты барлық жалпы қабылданған ережелерді сақтау керек. Еріту кезеңі қарапайым тұқыммен жұмыс жасаудан еш айырмашылығы жоқ. Негізгі айырмашылық-судың температурасы, 37 С-қа тең, ал пайеттаны еріту үшін қажет уақыт-40 секунд.

Ұрықтандыру алдындағы кезеңде қашалар мен сиырларды күтіп-бағу мен тамақтандыруды және олардың репродуктивті жүйесінің денсаулығын

ескеру қажет. Стресстік жағдайда жануарларды ұрықтандыру мүмкін емес. Құндылығы жоғары азықпен теңгерімді рационды қамтамасыз етіңіз. Сондай-ақ, ұрықтандыру кезеңінен бір ай бұрын және одан кейін рационды өзгерту мүмкін емес. Репродуктивті өнімділікке әсер ететін аурулардың пайда болу қаупін барынша азайту қажет. Бұзаулағаннан кейін сиырлардың денсаулығын толық қалпына келтіру қажет.

Жыныстық тұқым қолданылатын жылдың уақытын ескерген жөн. Жазда бұл тұқыммен ұрықтандыру тиімсіз, ең жақсы уақыт – көктем, күз, өйткені бұл уақытта ұрықтандырудың ең жоғары деңгейі. Осылайша, жоғары құнды бұқалардан еденге бөлінген ұрықты пайдалану негізінде көбірек сиырды қамти алады. Төлдер аз ауырады, өйткені тұқым тек асыл тұқымды құндылығы мен денсаулығы жоғары бұқалардан, бұзаулаудың жеңілдігі мен тұқымның жоғары сапасымен сұрыпталады. Табындағы генетикалық прогресс тезірек жүзеге асады, ал жыныстық тұқымнан алынған сиырлар жануарларды қабылдамау кезінде оңтайлы алмастырғыш болып табылады.

